

2017-06-26

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
SOU 2017:22

Remissvar av utredningen om Styrmedel för att förebygga uppkomsten av avfall i syfte att främja cirkulär ekonomi, SOU 2017:22

SÖRAB, som är ett regionalt avfallsbolag ägt av kommunerna Danderyd, Järfälla, Lidingö, Sollentuna, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Täby, Upplands Väsby och Vallentuna, har beretts tillfälle att lämna synpunkter på rubricerad utredning.

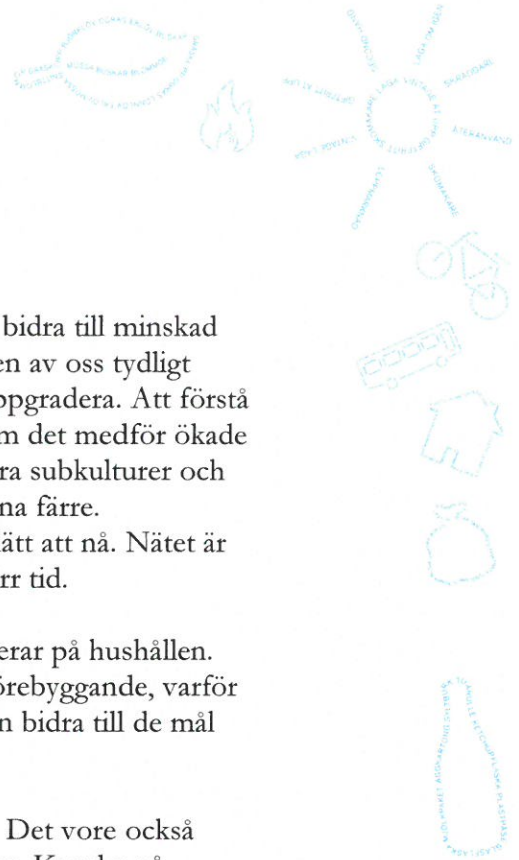
SÖRAB delar utredningens strävan att minska avfallet och anser att förebyggande åtgärder är väsentliga för att nå detta mål. Bolaget har sedan 2009 en gemensam/likalydande avfallsplan för nio av ägarkommunerna (Stockholm exkluderat), där två av de åtta delmålen gäller förebyggande av avfall respektive återbruk. I arbetet med att genomföra planens mål har olika åtgärder genomförts under planperioden 2009-2020. Förutom arbetet med att minska matsvinnet genom information till invånare och företag samt skoltävlingar har åtgärder för att öka återbruket utförts. Inlämningscontainrar för möbler, inredning och kläder har placerats på bolagets återvinningscentraler, samarbete med olika företag inom secondhandhandeln har etablerats för att ta hand om inkomna produkter och på den nya returparken har ett återbruksfilter byggts. SÖRAB har även arrangerat ett secondhandsystem för att underlätta för ägarkommunerna att återbruka möbler och andra saker inom respektive kommuns verksamheter.

Allmänna synpunkter och avgränsningar

I remissvaret lämnar SÖRAB synpunkter på de förslag som berör avfallshantering, och kommer därför inte beröra andra frågor, till exempel bilpooler, då denna fråga ligger utanför bolagets kompetensområde.

Figur 5.3 i kapitel 5.4, som enkelt visar den enorma mängd avfall som vi årligen lämnar bakom var och en av oss, är en mycket viktig och skrämmande illustration av vårt sätt att leva och är en bild som skulle behöva spridas till alla invånare. För att motivera dessa till avfallsförebyggandet och reparationstänkande. Vi ser idag bara de 430 kg per år som vi pustande bär ut till våra soptunnor, återvinningsstationer och återvinningscentraler/returparker – men i själva verket ligger det över 1 000 000 kg avfall bakom varje svensk 80-åring.

En annan viktig fråga är avgiftningen av produkter och avfall i samhället. Varor som kan innehålla giftiga ämnen behöver identifieras så att dessa kan fasas ut ur kretsloppet och inte hamna i cirkulation.

Allmänt om utredningens förslag

SÖRAB bedömer att förslagen kan leda till ökat återbruk och bidra till minskad avfallsmängd och ökad resurshushållningen, men att var och en av oss tydligt behöver ta del av budskapet: handla begagnat, reparera och uppgradera. Att förstå kan kanske gå, men att agera kan vara svårare – särskilt när/om det medför ökade kostnader. Att handla begagnat ska vara något för alla, inte bara subkulturer och socialt utsatta. Varorna är ofta idag redan många, men kunderna färre. Secondhandhandeln måste in i våra shoppingcenter och vara lätt att nå. Nätet är en tillgång, men kostar ofta tid. Vår största bristvara är ju tyvärr tid.

SÖRAB noterar att utredningens förslag huvudsakligen fokuserar på hushållen. Producenter och importörer är viktiga aktörer när det gäller förebyggande, varför utredningen bör kompletteras med åtgärder i de leden som kan bidra till de mål som idag eftersträvas.

SÖRAB är positiv till att produkter ges en förlängd garantitid. Det vore också önskvärt om uppgraderings- och reparerbarheten kan redovisas. Kanske på liknande sätt som man idag redovisar hur förpackningen ska sorteras eller att produkten inte ska slängas i soporna, som redovisas med en symbol.

Förslag för att underlätta för invånarna att förebygga avfall

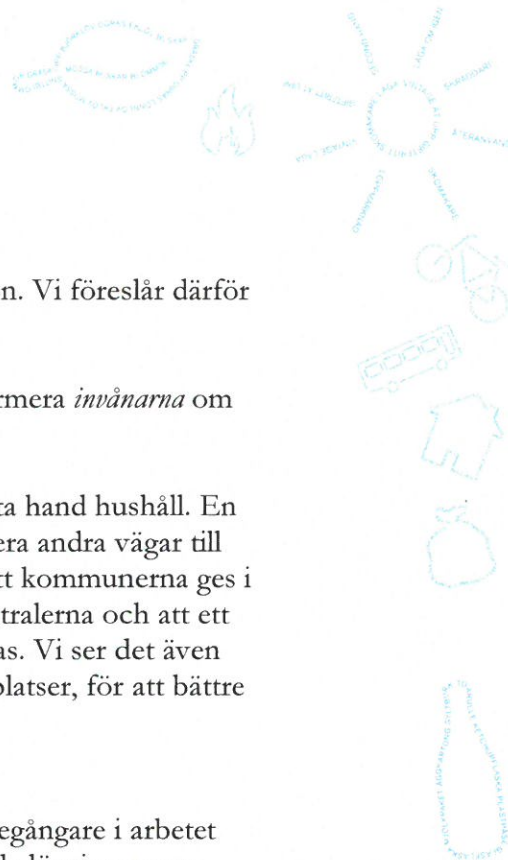
SÖRAB bedömer att kommunerna har en viktig roll att spela för att skapa insamlingssystem för alla, med hög tillgänglighet. Att säkerställa att sortering av material uppnår den kvalité som krävs för att få avsättning i den cirkulär ekonomin samt att tillsammans med andra aktörer skapa socialt hållbara miljöer för människor att mötas, sortera sitt avfall eller laga, låna och byta produkter.

Kommunerna är, som konstateras i utredningen, de som står närmast invånarna för att anordna system för invånarna som underlättar för dem att göra rätt. Det är därför viktigt att de ges det fulla ansvaret för att ordna insamlingen för allt avfall från hushållen. Det är därför lämpligt att kommunerna i samband med denna förändring i lagstiftningen också ges uppgiften att även organisera insamling av till exempel förpackningar som är en del av hushållens avfall. Eftersom producenterna även i en sådan ordning fortsätter ha det övergripande ansvaret för insamlade produkter av de varor som faller under producentansvaret kommer det på så sätt regeln om att förorenaren betalar fortfarande gälla.

SÖRAB anser att det är nödvändigt att förebyggande av avfall ska vara en viktig del i avfallsplanarbetet. Vid genomförande är det viktigt att mäta vilka framsteg vi gör. Vi måste även redovisa till dem det berör. Avfall Sverige tog för några år sedan fram en modell för att redovisa nyckeltal och var i avfallstrappan man befinner sig. Den modellen kan vara värd att ta del av.

SÖRAB anser att det är viktigt att arbetet som kommunerna genomför för att informera och vidta åtgärder för återbruk kan finansieras via renhållningsavgiften. Vi behöver visa vad som är önskvärt – vad samhället önskar sig av invånaren. Tydliga budskap. Frågan måste därför in i undervisningen i skolan. Även kostnader för skolinformation bör kunna inkluderas i dessa avgifter. Då skulle vi

2017-06-26

snabbt kunna få en bred spridning av kunskap och information. Vi föreslår därför i förordningstexten:

Förslag till förordning om ändring i avfallsförordning

SÖRAB föreslår att 74 a § får lydelsen: "Kommunen ska informera *invånarna* om hur de kan vidta avfallsförebyggande åtgärder."

Kommunen är en sammanslutning av invånare och inte i första hand hushåll. En skrivning som ovan skulle ge kommunen möjlighet att inkludera andra vägar till kunskap och information än via hushållen. Det är också bra att kommunerna ges i uppgift att ordna så kallade återbruksfilter vid återvinningscentralerna och att ett bra samarbete med dem som kan avsätta produkterna utarbetas. Vi ser det även önskvärt med nationella direktiv i PBL och krav på återbruksplatser, för att bättre kunna säkerställa ytor för detta i den fysiska planeringen.

Kommuner och staten som föregångare

SÖRAB anser det vara viktigt att kommuner och staten är föregångare i arbetet med att förebygga avfall och återbruka produkter. Det kan föda lösningar som kan spridas till privata verksamheter och föda nya affärsidéer.

Många kommuner är idag miljöcertifierade och frågan om återbruk bör tas upp i detta sammanhang. Kanske kan den lyftas högre generellt i arbete med miljöledning och miljöcertifiering.

Hyberavdrag

SÖRAB har inget att invända mot att ett system med så kallat hyberavdrag införs om det kan förväntas bidra till att mer kan återbrukas och därför minska avfallsmängden.

Delegation för cirkulär ekonomi

SÖRAB bedömer att en tidsbegränsad delegation för att driva frågorna om cirkulär ekonomi kan vara bra för att få en snabbare start i arbetet, vara en naturlig kontaktpunkt, ge en samlad bild av vad som händer och framför allt ges uppdraget att vara ett kunskapscentrum för dessa frågor. Hålla koll på att det går och hur det går, mäta och fortlöpande rapportera hur det går.

SÖRAB är med

När det gäller avfallet är uppgiften att få oss att byta glasögon, förstå värdet av det som vi tror "bara är skräp" och få oss att agera. Inte bara blunda och slänga saker över axeln. Sluta slösa. Det är svårt och trögt, men SÖRAB är beredda att bidra på de sätt vi kan även om vi tror att det kommer att ta tid eftersom vi anser att det är viktigt och riktigt.

Med vänlig hälsning

SÖRAB, Söderhalls Renhållningsverk AB

Johan Lausing
VD